

TRANSPORTUL PERSOANELOR DECEDATE

Documentare și sinteză: Dan Alexandreanu, consilier parlamentar

Sinteza documentară poate fi accesată direct pe Intranet la pagina Direcției studii și documentare legislativă.

* Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă sunt cu caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

1. ACORDUL DE LA STRASBOURG PRIVIND TRANSPORTUL CORPULUI UNEI PERSOANE DECEDATE, PRECUM ȘI PENTRU TRANZITAREA SAU ADMITEREA ACESTUIA PE TERITORIUL ALTUI STAT

Dispozițiile Acordului de la Strasbourg, adoptat de către Consiliul Europei în anul 1973 și ratificat până în prezent de 23 de state europene, constituie condițiile maxime cerute pentru expedierea corpului unei persoane decedate, precum și pentru tranzitarea sau admiterea acestuia pe teritoriul uneia dintre părțile contractante.

Acestea sunt libere de a acorda facilități mai mari, prin aplicarea fie a acordurilor bilaterale, fie a deciziilor luate de comun acord față de anumite cazuri, în special când este vorba de un transfer între regiunile frontaliere.

Corpul unei persoane decedate va fi însoțit pe parcursul transferului internațional, de un document special numit *permis mortuar*, eliberat de autoritatea competentă a statului de plecare.

Permisul trebuie să conțină un minim de date, care sunt explicitate în Acordul de la Strasbourg, acesta urmând a fi redactat în limba sau în una din limbile oficiale ale statului în care este eliberat și în una din limbile oficiale ale Consiliului Europei.

Cu excepția documentelor prevăzute de convențiile și acordurile internaționale cu privire la transport, în general, sau de viitoare convenții sau aranjamente cu privire la transferul corpurilor persoanelor decedate, nici statul de destinație, nici statul de tranzit nu vor cere alte documente decât permisul mortuar.

Permisul este eliberat de către o autoritate competentă, după ce aceasta s-a asigurat că:

a) formalitățile medicale, sanitare, administrative și legale cerute pentru transferul corpurilor persoanelor decedate și, dacă este cazul, pentru înhumare și deshumare, în vigoare pentru statul de plecare, au fost îndeplinite;

b) corpul este plasat într-un sicriu, caracteristicile acestuia fiind conforme celor definite în prevederile acordului;

c) sicriul nu conține decât corpul persoanei menționate în permis și a obiectelor personale destinate a fi înhumate sau incinerate cu corpul.

Sicriul trebuie să fie etanș și trebuie să conțină o materie absorbantă. În cazul în care autoritățile competente ale statului de plecare estimează necesar, sicriul trebuie să fie dotat cu un aparat de epurare destinat să uniformizeze presiunea interioară și exterioară. Sicriul urmează a fi constituit:

i) fie dintr-un sicriu exterior în lemn, lățimea pereților căruia nu va fi inferioară la 20 mm și un sicriu interior în zinc bine sudat sau în orice altă materie autodistructibilă;

ii) fie dintr-un singur sicriu în lemn, lățimea pereților căruia nu va fi inferioară la 30 mm, dublat în interior cu o foaie de zinc sau orice altă materie autodistructibilă.

Dacă decesul a survenit în urma unei maladii contagioase, corpul va fi învelit într-un giulgiu îmbibat cu o soluție antiseptică.

Sicriul trebuie să fie dotat, atunci când transferul este efectuat pe cale aeriană, cu un aparat de epurare sau, în lipsa acestuia, să se prezinte garanțiile de rezistență recunoscute ca suficiente de către autoritatea competentă a statului de plecare. Atunci când sicriul este transportat ca orice alt bun, el urmează a fi

plasat într-un ambalaj care nu are aparența unui sicriu, pe care urmează a se indica destinația.

Părțile contractante au comunicat Secretarului General al Consiliului Europei autoritatea competentă care eliberează permisul mortuar.

Atunci când un transfer vizează un stat terț, parte la aranjamentul de la Berlin cu privire la transferul corpurilor din 10 februarie 1937, fiecare stat contractant, semnat al Acordului de la Strasbourg poate solicita unui alt stat contractant de a întreprinde măsurile necesare pentru a permite acestuia îndeplinirea obligațiilor în sensul Aranjamentului de la Berlin.

Statele care au ratificat Acordul de la Strasbourg privind expedierea corpului unei persoane decedate, precum și pentru tranzitarea sau admiterea acestuia pe teritoriul uneia dintre părțile contractante sunt:

- Andorra
- Austria
- Belgia
- Cipru
- Cehia
- Elveția
- Estonia
- Finlanda
- Franța
- Grecia
- Islanda
- Letonia
- Lituania
- Luxemburg
- Moldova
- Olanda
- Norvegia
- Portugalia
- Slovacia
- Slovenia
- Spania
- Suedia
- Turcia

2. TRANSPORTUL INTERNAȚIONAL AL PERSOANELOR DECEDATE

Reguli similare aplicabile tuturor statelor europene privind transportul internațional al persoanelor decedate:

- identificarea persoanei decedate trebuie să se facă înainte ca trupul său să fie plasat în sicriu pentru înmormântare sau transport;
- corpul trebuie să fie prevăzut cu:
 - o brățară de identificare atașată;
 - o etichetă de identificare care nu poate fi detașată de pe sicriu;

- numele și prenumele persoanei decedate, sexul, data și locul nașterii, data și locul decesului, naționalitatea;
- condițiile necesare pentru transportul internațional pe distanțe lungi:
 - recipientul etanșat ermetic;
 - și/sau îmbălsămarea / tratamentul terapeutic;
 - și/sau refrigerare.

În cazul refrigerării, temperatura din interiorul recipientului nu trebuie să depășească 8°C în timpul transportului.

- dacă au fost luate măsuri de conservare, un certificat de îmbălsămare trebuie să fie eliberat în limba oficială a țării în care au fost aplicate măsurile, precum și într-o limbă de circulație internațională. Certificatul trebuie să conțină următoarele informații:

- identificarea decedatului
- data și locul decesului
- data și locul îmbălsămării
- tipurile de măsuri de conservare luate
- informații despre persoana juridică/fizică sau firma care a aplicat măsurile de conservare.

3. ASPECTE DIN LEGISLAȚIILE NAȚIONALE

În ceea ce privește procedurile specifice, legislațiile naționale variază doar în ceea ce privește modalitatea de cercetare a decesului persoanei străine.

Aspectele culturale și juridice ale deceselor sunt variate în statele lumii, neexistând, practic, două state cu practici similare:

- În **FRANȚA**, de exemplu, corpul unei persoane decedate nu poate fi transportat fără înștiințarea poliției și aprobarea primarului localității unde s-a produs decesul. După 24 de ore, corpul trebuie să fie îmbălsămat și plasat într-un sicriu, conform cerințelor Acordului de la Strasbourg.

- Atunci când un cetățean străin își pierde viața pe teritoriul **UNGARIEI**, autopsia se efectuează doar la cererea unui membru din familia decedatului.

- Pentru transportul unei persoane decedate în **OLANDA** este necesară obținerea unui certificat de deces și a permisului mortuar. Certificatul de deces este eliberat de municipalitatea în care s-a produs decesul, aceasta având competența de a emite o autorizație de înmormântare sau de incinerare.

- Autoritățile din **ITALIA** cooperează cu ambasadele/consulatele statelor respective (anunțarea evenimentelor, informarea familiilor, etc.). În conformitate cu prevederile legale, trebuie să treacă 24 de ore de la momentul decesului, înainte ca trupul persoanei decedate să poată fi pregătit pentru îngropare sau repatriere. În anumite circumstanțe, îngroparea sau repatrierea imediată nu poate fi întotdeauna posibilă, fiind necesară o autopsie pentru a determina cauza morții;

Un reprezentant desemnat în mod oficial trebuie să pregătească o firmă funerară locală pentru îngroparea sau incinerarea în Italia. Dacă decedatul a fost asigurat, este contactată compania de asigurări pentru a stabili dacă aceasta poate să acopere cheltuielile de repatriere și să ia măsurile necesare. Dacă nu există asigurare, fondurile pentru repatriere sau înmormântare vor trebui să fie acoperite de familie.

- În majoritatea landurilor din **AUSTRIA**, medicul care efectuează actele specifice necesare eliberării certificatului de deces, decide dacă este necesară efectuarea unei autopsii, în funcție de circumstanțele decesului.

- dacă decesul are loc într-o zonă publică (de exemplu, pe trasee montane, pe pârtia de schi, pe drumurile publice, etc.) procurorul public al zonei va decide dacă trebuie efectuată autopsia.

- dacă decesul are loc în afara zonei publice, autoritatea regională de sănătate publică va decide dacă este necesară o autopsie, pe baza raportului de deces sau a certificatului de tratament medical eliberat de un medic.

- dacă moartea este violentă, fiind implicate mai multe persoane, autopsia este obligatorie.

- Spre deosebire de situația existentă în alte state, unde familia trebuie să plătească pentru repatrierea corpului persoanei decedate, în **GERMANIA**, pentru decesul persoanelor de naționalitate turcă există 13 fonduri de întraajutorare, gestionate de firme care asigură transportul solicitat.

- În **POLONIA**, legea transporturilor reglementează inclusiv domeniul transporturilor mortuare.

Transportul de rămășițe umane sau de cenușă pe teritoriul Poloniei necesită un permis eliberat de autoritățile locale în care urmează să fie îngropat corpul sau de unde trebuie preluat corpul persoanei decedate. Rudele îl pot obține direct sau prin serviciul funerar. Acest permis trebuie prezentat consulului pentru a obține un document care să permită transportul din Polonia.

Doar companiile de transport specializate care dețin permise relevante privind transportul internațional de organe sau persoane decedate au dreptul să efectueze astfel de transporturi.

- Pentru aducerea în **MAREA BRITANIE** a unei persoane decedate sunt necesare următoarele documente:

- o traducere certificată în engleză a certificatului de deces;
 - obținerea permisiunii de a scoate corpul din țara respectivă, emisă de un medic (sau echivalent);
 - o declarație dată în fața unui legist din Marea Britanie, dacă moartea respectivei persoane a fost violentă sau nenaturală, certificatul emis de acesta fiind necesar pentru incinerare.

Pentru aducerea în țară a cenușii umane, sunt necesare:

- certificatul de deces
 - certificatul de incinerare.

- În **LITUANIA** se aplică o formă de sprijinire a persoanelor care aduc înapoi în țară corpul unei persoane decedate în străinătate. Indemnizația de repatriere este egală cu costurile reale de transport al rămășițelor mortale în Republica Lituania, dar nu depășește suma de 2.052 euro.

Persoana fizică care organizează repatrierea are dreptul la o indemnizație de repatriere dacă, la momentul depunerii cererii și luarea deciziei, venitul lunar al persoanei fizice respective nu depășește suma de 366 euro.

Asistența pentru repatriere nu va fi acordată pentru repatrierea rămășițelor persoanelor care au avut statutul de funcționari publici, funcționari de stat, politicieni și soldați care au murit în străinătate din motive legate de îndeplinirea atribuțiilor lor oficiale, precum și studenților care au decedat din motive legate de

formarea profesională sau de bază, a cărei repatriere în Republica Lituania este acoperită de stat.

- În cazul **BELGIEI**, decesul trebuie imediat notificat autorităților locale competente care vor întocmi un certificat de deces. Este esențial ca această notificare să se facă în termenele prevăzute de legislația țării în care a survenit decesul.

În cazul în care decesul nu a fost notificat autorităților locale în termenele specificate, trebuie făcută o notificare întârziată în conformitate cu standardele și procedurile locale.

În cazuri excepționale, în cazul în care autoritățile locale nu eliberează certificatul de deces (în ciuda tuturor măsurilor necesare) în afara Uniunii Europene, consulatul belgian competent ar putea emite un certificat de deces în termen de 30 de zile de la deces, cu condiția să fie îndeplinite toate condițiile necesare.

Un certificat de deces străin este valabil în Belgia, cu condiția ca acesta să fi fost eliberat de autoritatea competentă în formatul standard folosit în țara respectivă. Dacă este necesar, certificatul de deces străin trebuie tradus și legalizat.

- În **IRLANDA**, înainte de a se putea lua măsuri în vederea returnării unei persoane decedate, este necesar ca rămășițele sale să fie identificate în mod oficial, în conformitate cu legile din țara respectivă. Normele privind persoanele care pot identifica în mod oficial o persoană decedată variază, dar de obicei identificarea poate fi efectuată de un partener de călătorie sau de un coleg de afaceri al decedatului. În funcție de legile și regulile locale, poate fi necesar ca un membru al familiei să călătorească în locul unde este decedat, pentru a confirma identitatea.

Ambasadele Irlandei pot sprijini acțiunile de obținere de documente, cum ar fi certificatele de deces etc., dar nu pot contribui la plata costurilor de călătorie ale rudelor care călătoresc către statul unde a avut loc decesul și nici cheltuielile de repatriere ale corpurilor, cu excepția unor circumstanțe excepționale, în general, de ordin militar.

- Pentru **BULGARIA** situația se prezintă astfel: în caz de boală gravă sau de deces a unui cetățean bulgar în străinătate, misiunea străină bulgară poate sprijini transferul medical al bolnavilor, repatrierea decedaților, incinerarea sau înmormântarea în străinătate. Toate acestea se realizează conform voinței familiei decedatului.

În cazul unei cereri a rudelor decedatului, misiunea străină bulgară poate asista transferul corpului sau al urnei cu cenușa către Bulgaria. Repatrierea persoanei decedate din străinătate se poate face dacă toate cheltuielile de repatriere sunt acoperite de rude prin depunerea sumei în contul Ministerului Afacerilor Externe sau prin prezentarea documentului de plată pentru suma transferată, la ambasada bulgară (de către rudele sau societatea de asigurări).

La repatrierea sicriului cu resturile persoanei decedate, acesta va fi însoțit de un certificat de deces eliberat de autoritățile locale (legalizat de ambasada bulgară) sau dacă un astfel de document nu poate fi eliberat în momentul repatrierii - un certificat de deces eliberat de Ambasadă. Pe baza acestui document, municipalitatea, conform adresei de domiciliu a decedatului, eliberează un certificat de deces.

- În cazul în care moartea survine în străinătate, persoana care dorește să transporte decedatul (sau rămășițele sale exhumate) în **CROAȚIA**, pentru înmormântare, trebuie să depună o cerere la misiunea diplomatică croată /postul consular din străinătate.

În plus față de formularul mortuar de liberă trecere, rudele decedatului sau firma de înmormântare care organizează transportul trebuie să completeze și să prezinte la misiunea diplomatică /oficiul consular o serie de cereri:

- forma internațională de certificat de deces;
- certificarea medicală a morții, afirmarea cauzei (că nu a existat o boală infecțioasă);
- dovada cetățeniei decedatului;
- pașaportul persoanei decedate, care trebuie anulat la misiunea diplomatică / oficiul consular (dacă decedatul are un pașaport);
- confirmarea pentru transportul decedatului;
- informații despre transportator - informații personale privind șoferul, numărul pașaportului, înregistrarea;
- dacă există rude ale decedatului în vehicul, sunt necesare și informațiile personale ale acestora;
- în cazul în care decedatul este transportat cu avionul, numărul de zbor, compania aeriană și aeroportul la care va fi aterizat aeronava, precum și modul în care transportul va continua, trecerea frontierelor și informațiile despre persoana care se ocupă de cel decedat.

- În **SPANIA** se aplică o multitudine de planuri de plată a transportului unui persoane decedate, care variază de la regiune la regiune.

BIBLIOGRAFIE

- <https://rowlandbrothersinternational.com/locations/repatriation-to-poland/>
- <http://www.nfda.org/resources/operations-management/shipping-remains/international-shipping-regulations>
- <https://www.wien.gv.at/english/e-government/health/event-of-death/transportation-dead-body-country.html>
- <http://www.hnbts.hu/oco/legislation>
- https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/702834/Bereavement_Information_for_Italy_on_Web.pdf
- <https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/resources/docs/117-private-act.pdf>
- http://repozytorium.uni.wroc.pl/Content/77868/30_F_Krepelka_Death_Abroad_Legal_Framework_and_Practices.pdf
- <https://socmin.lrv.lt/en/activities/family-and-children/social-assistance-to-families-and-children/assistance-in-the-case-of-death>
- https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/768308/Death_Abroad_Information_Sheet_Estonia_2018.pdf
- https://diplomatie.belgium.be/en/services/services_abroad/registry/death
- https://www.citizensinformation.ie/en/death/after_a_death/bringing_a_body_to_ireland_for_burial_or_cremation.html
- <https://www.mfa.bg/en/services-travel/consular-services/death-abroad>
- <http://www.mvep.hr/en/consular-information/laissez-passer-for-the-deceased-/>
- <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/182881>
- <http://www.andalucia.com/living/funerals.htm>
- <https://www.expatfocus.com/destinations/spain/guide/death>